

Yhdenvertaisuuden tekijät (Drivers of Equality) -hanke

Asettaminen

Oikeusministeriö on tänään asettanut Yhdenvertaisuuden tekijät (Drivers of Equality) -hankkeen, joka on rahoitettu Euroopan Unionin perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuus –ohjelmasta. Hankkeen tavoitteena on tehostaa yhdenvertaisuuslainsäädännön toimeenpanoa, erityisesti koskien viranomaisten, oppilaitosten ja työnantajien yhdenvertaisuuden edistämismvelvoitetta ja siihen liittyvää yhdenvertaisuussuunnittelua. Lisäksi hankkeen kautta lisätään tietoisuutta yhdenvertaisuudesta.

Toimikausi

1.2.2021– 31.1.2023

Tausta

Uusi yhdenvertaisuuslaki on ollut voimassa vuodesta 2015. Sillä varmistetaan syrjinnän uhrien laaja oikeudellinen suoja eri elämäntilanteilla ja velvoitetaan merkittävästi viranomaisia, oppilaitoksia ja työnantajia edistämään yhdenvertaisuutta toimissaan. Yksi työkalu yhdenvertaisuuden edistämiseen on lakiin sisältyvä yhdenvertaisuussuunnittelun velvoite. Velvoite koskee kaikkia julkisia työnantajia sekä yksityisiä työnantajia ja toimijoita, joilla on säännöllisesti vähintään 30 henkilöä palveluksessa.

Yhdenvertaisuussuunnitelmia koskevien kyselyiden mukaan vaikuttaa siltä, että monet organisaatiot ovat lähestyneet suunnitteluvetoista hyvin teknisellä tavalla. Vaikuttavan suunnitelman keskiössä on, kuitenkin, organisaation sisäinen vuoropuhelu prosessin aikana ja koko organisaation, erityisesti johdon, sitoutuminen suunnitteluun ja toteutukseen. Useat organisaatiot ovat yhdistäneet yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmansa, mille ei ole esteitä, jos suunnitelmassa huomioidaan molemmat ulottuvuudet.

Asetettavan Yhdenvertaisuuden tekijät -hankkeen toimenpiteet perustuvat lainsäädännön täytäntöönpanossa tunnistettuihin haasteisiin, mutta myös sen vahvuuksiin ja saatuihin kokemuksiin. Hanke pyrkii parantamaan yhteistyötä ja koordinoitua yhdenvertaisuus- ja tasa-arvopolitiikan kehittämisestä vastaavien kansallisten toimijoiden välillä,

antaa asiaankuuluville toimijoille parempia välineitä oikeudellisten velvoitteiden toteuttamiseksi ja lisää laajempaa tietoisuutta yhdenvertaisuustoimien tarpeellisuudesta. Tärkeä osa hanketta on vahvistaa yhdenvertaisuusvaltuutetun edellytyksiä valvoa lakisääteisten velvoitteiden toteuttamista.

Yhdenvertaisuuden tekijät –hanke tukee myös Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa linjattua Rasismin vastaista ja hyvien väestösuhteiden toimintaohjelmaa (2021-2023).

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on kehittää työkaluja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitteluun, ja yhdenvertaisuuden edistämismallisuuden seurantaan. Hankkeella lisätään avainkohderyhmien ja suuren yleisön tietoisuutta syrjimättömyydestä ja monimuotoisuudesta. Lisäksi parannetaan suunnitteluvälineillä toimijoille keskinäisen oppimisen ja tuen mahdollisuuksia sekä keskeisten kansallisten toimijoiden yhteistyötä ja koordinaatiota. Hanke pyrkii myös vahvistamaan paikallistason osaamista ja tietoisuutta syrjimättömyydestä ja yhdenvertaisuudesta.

Tehtävä

Hankkeen toiminta jakautuu viiteen hankekokonaisuuteen. Oikeusministeriö osallistuu niistä varsinaisesti neljään ensimmäiseen.

Hankekokonaisuus 1: Hankkeen koordinaatio ja hallinto

Vastuutahot: oikeusministeriö ja muut kumppanit

Hankekokonaisuuteen kuuluu hankkeen yleinen koordinaatio ja hallinto, mukaan lukien taloudellinen seuranta ja jatkuva raportointi komission hankeportaalisissa.

Toiminnot:

- Hankkeen ohjausryhmän kokoukset
- Väliraportointi
- Hankkeen sisäinen arviointi

Hankekokonaisuus 2: Käytännön työkaluja yhdenvertaisuuden edistämiseen paikallistasolla

Vastuutaho: oikeusministeriö ja Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL)

Hankekokonaisuuden tavoitteena on kehittää työkaluja, joilla parannetaan paikallisviranomaisten kykyä tunnistaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysymyksiä. Lisäksi hyvien väestösuhteiden mallia kohdennetaan kuntatasolle yhdenvertaisuutta edistävänä työkaluna.

Toiminnot:

- Verkkokoulutus yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta kunnille (THL)
 - eri sektorit, eri syrjintäperusteet
 - kehittäminen ja testaus (THL): kohderyhminä järjestöt, kunnat, Kuntaliitto
- Hyvien väestösuhteiden edistämisen opas kunnille (OM)
 - Kehittäminen ja testaus kuntapaneelin kanssa

Hankekokonaisuus 3: Prosessi- ja monitorointityökalut lainsäädännön tehokkaampaan toimenpanoon**Vastuutaho: oikeusministeriö ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto**

Hankekokonaisuudessa kehitetään yhdenvertaisuussuunnittelua ja sen seurantaan tehokkaammaksi ja merkityksellisemmäksi. Prosessioppaan ja kansallisen valvontajärjestelmän kehittäminen antaa selkeämmän kokonaiskuvan yhdenvertaisuussuunnitelmien tilasta.

Toiminnot:

- Prosessiopas yhdenvertaisuussuunnitteluun (verkko)
 - tukimateriaaleja: kysymyslistat, artikkelit, hyvät käytännöt
 - tukitoimintona yhdenvertaisuussuunnittelua tukeva hakukone
- Viestintäkampanja + Kuntamarkkinat 2022
- Yhdenvertaisuuden edistämismallisuuden valvontajärjestelmän kehittäminen
 - pyöreän pöydän keskustelut
 - sektorikohtaiset tapaamiset
 - omavalvonnan kriteerit
 - kohdennettu tiedonkeruu valitulla sektorilla + yhteenvetoraportti

Hankekokonaisuus 4: Yhdenvertaisuustoimijoiden keskinäisen oppimisen vahvistaminen**Vastuutahot: oikeusministeriö**

Hankekokonaisuuden tavoitteena lisätä niin ammattilaisten kuin laajan yleisön tietoisuutta yhdenvertaisuudesta ja moninaisuudesta Suomalaisessa yhteiskunnassa. Lisäksi luodaan suunnitteluvelvollisille toimijoille mahdollisuuksia yhteiselle oppimiselle ja oivaluksille. Kokonaisuuden kautta vahvistetaan kansallisten avaintoimijoiden välistä yhteistyötä ja koordinaatiota, jotta yhdenvertaisuuskentällä toimivien tahojen verkostot ja ammatillinen osaaminen vahvistuvat.

Toiminnot:

- Moninaisuuspäivien konseptointi ja toteutus
 - osa tapahtumasta suunnattu yhdenvertaisuuden edistämismallisuuden toimijoille: luentoja, työpajoja, myös alan yrittäjät mukaan toimijoiksi

- osa suunnattu suurelle yleisölle: yhdenvertaisuus ja ihmisoikeudet yhdistyvät taiteeseen, kulttuuriin ja arkeen
- Kootaan laajapohjainen valmisteluverkosto
 - tavoitteena etsiä intressiryhmät, jotta jatkossa tapahtuma voisi toteutua kansallisella yhteistoimintarahoituksella
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskentän yhteistyö: opintovierailu ja kansainvälinen työpaja

Hankekokonaisuus 5: Paikallistason pilotti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä kaupunkisuunnittelussa

Vastuutahot: Helsingin kaupunki

Hankekokonaisuuden tavoitteena on tuottaa uutta tietoa ja tukea paikallistason yhdenvertaisuussuunnittelua. Lisäksi se tarjoaa suunnitteluvollisille toimijoille mahdollisuuksia yhteiselle oppimiselle ja oivalluksille.

Toiminnot:

- Selvitys yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulman toteutumisesta kaupunkisuunnittelussa
 - asiantuntijahaastattelut, sidosryhmätyöpajat
- Työkalupakki/ opas
- Opintovierailu
- Kansainvälinen työpaja aiheesta

Organisointi

Hanketta koordinoi oikeusministeriö. Oikeusministeriön lisäksi hankekumppaneina ovat Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto ja Helsingin kaupunki.

Hankekumppanien edustajat muodostavat hankkeen ohjausryhmän, jonka tehtävänä on varmistaa hankkeen eteneminen kokonaisuudessaan.

Hankkeella on lisäksi useita yhteistyötahoja, jotka osallistuvat hankkeen toteutukseen. Näitä ovat mm. Kuntaliitto ja tasa-arvovaltuutetun toimisto.

Oikeusministeriön itsehallinto- ja yhdenvertaisuusyksikkö vastaa yleisestä hankehallinnosta sekä toimii kaikissa hankekokonaisuuksissa asiantuntija- ja tukiroolissa.

Yhdenvertaisuuden tekijät -hankkeen hankepäällikkö Mia Luhtasaari on nimitetty määräaikaisella virkamääräyksellä hankkeen hankepäälliköksi ajalle 15.3.2021 – 31.1.2023 toteuttamaan oikeusministeriön vastuulla olevat toiminnot sekä hoitamaan hankkeen hallintoa ja kokonaiskoordinaatiota. Hankkeessa toimii osa-aikaisesti viestintä- ja tapahtuma-asiantuntija.

Lisäksi hankkeessa asiantuntijoina toimivat myös:

- erityisasiantuntija Katriina Nousiainen

Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kokonaisbudjetti on 413 908,10 euroa.

Hanke on saanut rahoituksen Euroopan Unionin perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuus (REC) -ohjelmasta. EU-rahoitusosuus hankkeen rahoituksesta on 249 917,71 euroa, mikä muodostaa enintään 80 % hankkeen kokonaisrahoituksesta. Hankkeen muu rahoitus on kansallista rahoitusta.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

Yksikönpäällikkö

Corinna Tammenmaa

JAKELU Hankekumppanit ja yhteistyötahot

TIEDOKSI Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
Valtiosihteeri Malin Brännskär
Erityisavustaja Otto Andersson
Erityisavustaja Lisa Palm
Erityisavustaja Niklas Mannfolk
Kansliapäällikkö Pekka Timonen